

УДК 330.142

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ – УНІКАЛЬНА КОНКУРЕНТНА ПЕРЕВАГА СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Студ. М.С. Бігун, гр. БІО-1-14

Студ. А.С.Терещенко, гр. МГЗУР-16(з)

Наук. керівник доц. С.М. Бондаренко

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою дослідження є уточнення сутності та ролі людського капіталу у механізмі забезпечення конкурентних переваг підприємства. Досягнення поставленої мети обумовило необхідність розв'язання таких завдань: вивчити сутність та чинники формування конкурентних переваг підприємства; з'ясувати роль людського капіталу у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства.

Об'єктом дослідження виступає людський капітал як унікальна конкурентна перевага підприємства.

Методи та засоби дослідження. Під час проведення дослідження використовувалися такі методи: теоретичного узагальнення, аналогії та абстрактно-логічний – у процесах узагальнення основних понять і категорій, що формують теоретичний базис дослідження.

Наукова новизна – розвиток теоретико-методичних та прикладних аспектів забезпечення конкурентних переваг підприємства шляхом активного використання його людського потенціалу. Питанням конкурентних переваг присвячено праці [1-4].

Результати дослідження. Під людським капіталом розуміється сукупність усіх продуктивних якостей працівника. Людський капітал в свою структуру включає набуті знання, навички, а також мотивацію та енергію, які використовують для виробництва економічних благ. Людський капітал є базовою цінністю підприємства.

Бізнес не може досягти успіху без населення країни, адже це джерело його робочої сили, тому важливим питанням є оцінка людського капіталу країни. Різні міжнародні організації розробили методики, тією чи іншою мірою придатні для цілей оцінки людського капіталу. Оцінка якості людського капіталу та його складових елементів, що здійснена Світовим економічним форумом, представлена у звітах по глобалізованому людському капіталу [5].

Індекс глобального людського капіталу, розрахований Світовим економічним форумом у 2017 році, оцінює ступінь, до якої країни оптимізували свій людський капітал на користь їх економік та самих людей. Оцінка людського капіталу побудована з використанням чотирьох підіндексів, які мають однакову питому вагу. Це підіндекси здібностей, використання, розвитку та ноу-хау.

У звіті проаналізовано умови розвитку людського капіталу 130 країн світу за 21 показником, які були згруповані за чотирма групами: здібності (4 показники); використання (4 показники); розвиток (9 показників); ноу-хау (4 показники).

Результати глобального індексу людського капіталу у 2017 році визначають, наскільки добре країни розвивають свій людський капітал у масштабі від 0 (гіршого) до 100 (найкраще) у п'яти різних вікових групах – 0-14 років; 15-24 роки; 25-54 років; 55-64 роки; і 65 років і старше, щоб відобразити повний потенціал людського потенціалу країни. Узагальнені дані цього дослідження щодо України, країн — лідерів та аутсайдерів, рейтингу та деяких країн, близьких нам територіально й за цим рейтингом, наведено у табл. 1. Перші місця Індексу глобального людського капіталу у 2017 році зайняли європейські країни, а саме Норвегія, Фінляндія та Швейцарія. Високі місця розміщення у цьому рейтингу мають також Сполучені Штати Америки та Німеччина.

Таблиця 1 – Індекс і рейтинг (зі 130) людського капіталу та його складових України у порівнянні з іншими країнами у 2017 році

Країна	Загальний індекс		Здібності CAPACITY		Використання DEPLOYMENT		Розвиток DEVELOPMENT		Ноу-хау KNOW-HOW	
	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг
Норвегія	77,12	1	80,46	13	73,18	24	82,63	6	72,22	6
Фінляндія	77,07	2	81,05	8	65,09	68	88,51	1	73,62	2
Швейцарія	76,48	3	76,36	28	69,12	42	84,87	2	75,57	1
Словенія	73,33	9	81,10	7	65,90	64	79,21	13	67,10	18
Естонія	73,13	12	80,94	10	72,70	28	76,20	18	62,68	26
Російська Федерація	72,16	16	83,19	4	74,33	18	72,97	33	58,14	42
Чеська Республіка	71,41	22	69,20	67	73,74	22	78,13	15	64,58	21
Об'єднане Королівство	71,31	23	71,59	54	67,40	51	76,23	17	70,02	10
Україна	71,27	24	81,70	5	72,65	31	71,47	38	59,26	38
Литва	70,81	25	80,42	14	70,28	37	73,05	31	59,50	37
Йемен	35,48	130	34,95	122	34,16	130	34,39	130	38,43	127

Джерело: [20]

Дана оцінка людського капіталу, здійснена Світовим економічним форумом, охоплює 21 країну зі Східної Європи та Центральної Азії. За середнім рахунком 67,36, цей регіон посідає третє місце в глобальному масштабі після Північної Америки та Західної Європи. Вона включає в себе кілька країн з успішним розвитком людського капіталу. Це Словенія (9 місце) та Естонія (12 місце). Російська Федерація у рейтингу займає 16 місце, Чехія – 22, Україна – 24, та Литва – 25. Показники України особливо високі у порівнянні з рівнем ВВП на душу населення.

Висновки. Людський капітал є ключовим чинником зростання, розвитку та забезпечення конкурентних переваг підприємства. Оцінка якості людського капіталу країн здійснена Світовим економічним форумом і представлена у звітах з людського капіталу. Зроблено оцінку людського капіталу України у порівнянні з іншими країнами.

Ключові слова: людський капітал, конкурентні переваги, конкурентоспроможність, підприємство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко С.М. Оцінка конкурентоспроможності підприємства / С.М. Бондаренко, А.А. Невмержицька // Технології та дизайн. – 2014. – № 2 (11). – Режим доступу до журн.: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/td_2014_2_15.pdf
2. Бондаренко С.М. Система показників конкурентоспроможності, соціально-економічної ефективності для споживача та рейтингу виробу на ринку / С.М. Бондаренко // Проблеми науки. – 2001. - № 10. – С. 40-46.
2. Бондаренко С.М. Особливості використання соціально-орієнтованої концепції загального управління якістю TQM в Україні / С.М. Бондаренко, І.М. Строкач // Технології та дизайн. – 2014. – № 1 (10). - Режим доступу: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P
3. Касич А.О. Інноваційна продукція як основа підвищення конкурентоспроможності підприємств України / Касич А.О., Назарова М.В., Климович Т.А. // Держава та регіони: науково-виробничий журнал. – 2008. – № 2. – С. 66–69.
4. The Global Human Capital Report 2017— Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.weforum.org/reports/the-global-human-capital-report-2017>